

Röportaj | Attila Köksal, CFA

Attila Köksal, CFA ile dijital çağda sermaye piyasalarını bekleyen fırsatları konuştuk.

Sermaye Piyasasında dijital çağın getirdiği yenilikler nelerdir?

Dijitalleşmenin sermaye piyasalarına etkisini yıllardır yakından takip ediyorum. Bu dönüşüm yalnızca yatırım araçlarının çeşitlenmesiyle sınırlı kalmadı; yatırımcı davranışlarını, işlem hızlarını ve bilgiye erişim biçimlerini temelden değiştirdi. Bugün bir yatırımcının dünyanın herhangi bir yerindeki piyasalara saniyeler içinde ulaşabilmesi, yalnızca birkaç dokunuşla kripto para ya da hisse senedi alım-satımı yapabilmesi, dijital çağın bize sunduğu olanaklardan sadece birkaçı.

Robo-danışmanlık, açık bankacılık, algoritmik işlemler, dijital cüzdanlar ve yapay zekâ destekli yatırım sistemleri, piyasaların artık bambaşka bir zeminde çalıştığını gösteriyor. Erişimin kolaylaşması, işlem maliyetlerinin düşmesi ve kişiselleştirilmiş finansal hizmetlerin yaygınlaşması, bireysel yatırımcılar için ciddi bir fırsat sunuyor. Ancak bu fırsatlarla birlikte ortaya çıkan riskleri göz ardı etmemek gerekiyor.

Özellikle sosyal medya üzerinden yayılan bilgi kirliliği, spekülatif yönlendirmeler ve manipülasyon içerikli içerikler, yeterli finansal okuryazarlığa

sahip olmayan yatırımcıları tuzaklara çekiyor. Artık yatırım yapmak, yalnızca teknolojiyi kullanabilmekle değil; o teknolojinin sunduğu bilgiyi analiz edebilmek, eleştirel bir süzgeçten geçirebilmek ve riskleri yönetebilmekle doğrudan ilgili.

Benim yıllardır savunduğum bir konu var; Finansal okuryazarlık yalnızca teorik bilgiyle sınırlı kalmamalı, parasal konularda iyi alışkanlıklar tutum ve davranışlarımıza yansımalıdır. Yatırımcıların dijital finansal okuryazarlık becerileriyle donatılması hayati önem taşıyor. Bu beceriler gelişmeden, yatırımcının bilinçli hareket etmesi mümkün değil. Ne yazık ki son yıllarda yaşadığımız örneklerde de gördüğümüz gibi, kısa yoldan zengin olma hayalleriyle yola çıkan birçok birey, dijitalleşmenin risklerine karşı hazırlıksız yakalanıyor ve ciddi kayıplar yaşıyor.

Sonuç olarak, dijital çağın sunduğu tüm bu yenilikleri hem bir fırsat hem de bir tehdit olarak görmek gerekiyor. Bu süreci sağlıklı yönetebilmek için dijital araçları doğru kullanmak kadar, bu araçların içeriğini anlayacak, değerlendirecek ve eleştirel bir zihinle yönetecek bireyler yetiştirmemiz şart.

Halka arz ve sosyal medya ile ilgili yorumunuz nedir?

Son yıllarda sermaye piyasalarımızda yaşanan halka arz furiasını ve bu süreçte sosyal medyanın oynadığı rolü yakından izliyorum. 2021 sonrasında Borsa İstanbul'a milyonlarca yeni bireysel yatırımcının gelmesiyle birlikte, halka arzlar-

da alınan hisse senetleri birer yatırım aracı değil, kısa vadeli kazanç fırsatı olarak görülme-ye başlandı. Bazı halka arzlarda şirket değerlerinin birkaç hafta içinde 5 ila 10 katına çıkması, birçok yatırımcının gözünü kamaştırdı ve beklentileri gerçeklikten uzaklaştırdı.

Elbette şirketlerin borsaya açılması, şeffaflaşması, kurumsallaşması ve sermaye piyasalarının derinleşmesi adına çok değerlidir. Ancak bu sürecin sağlıklı işleyebilmesi için yatırımcıların da bilgiye dayalı, rasyonel kararlar alabilmesi gerekir. Ne yazık ki ülkemizde birçok yatırımcı halka arzlara yalnızca "ilk gün tavan yapar mı?" sorusuyla yaklaşmakta; şirketin mali yapısı, büyüme potansiyeli, sektör konumu gibi temel analiz unsurları ise göz ardı edilmektedir.

Bu konuda sosyal medyanın etkisi çok belirgin. Yatırım kararlarının Twitter, YouTube, Telegram gibi mecralarda dolaşan yorumlara, grafik analizlerine ya da kitle psikolojisine dayalı olarak verilmesi, bireysel yatırımcıyı manipülasyona açık hale getiriyor. Daha da vahimi, bazı grupların organize bir şekilde hisse fiyatlarını yönlendirmesi ve bu

süreçte küçük yatırımcıların bu oyunlara alet edilmesidir.

Manipülasyon artık sadece borsa salonlarında değil, akıllı telefon ekranlarında da gerçekleşiyor. Ve çoğu zaman bunu yapanlar, yatırımcıları etkilemek için sahte uzman kimliklerine, yapay zeka ile üretilmiş videolara ve sahte portföy başarı hikayelerine başvuruyor. Bu durum yatırım kültürünü değil, spekülasyon bir hevesi besliyor. Neticede, zarar eden yatırımcı sadece parasını kaybetmiyor; aynı zamanda borsaya ve finansal sisteme olan güvenini de yitiriyor.

Eğer sermaye piyasalarımızın sürdürülebilir şekilde büyümesini istiyorsak, halka arz süreçlerinin daha sıkı denetlenmesi, sosyal medyada yatırım tavsiyesi veren kişi ve grupların denetim altına alınması ve en önemlisi yatırımcı eğitimlerinin yaygınlaştırılması gerekiyor. Finansal okuryazarlık, özellikle de dijital finansal okuryazarlık, bu sürecin en kritik yapı taşıdır. Aksi halde, borsa spekülasyon alanı olarak algılanmaya devam eder ve gerçek yatırım bilinci gelişmeden sönmeye mahkûm bir heves hâline gelir.

Finansal okuryazarlık yalnızca teorik bilgiyle sınırlı kalmamalı, parasal konularda iyi alışkanlıklar tutum ve davranışlarımıza yansımalıdır.

Finansal okuryazarlık an itibarıyla çok gündemde. Konuya ilişkin değerlendirmelerinizi alabilir miyiz?

Finansal okuryazarlık, son yıllarda ülkemizde hiç olmadığı kadar çok konuşulur hale geldi. Cumhurbaşkanlığı tarafından 22 Mayıs'ın "Finansal Okuryazarlık Günü" ilan edilmesi, toplumda bu konudaki farkındalığın artması adına oldukça değerli bir adım. Ancak yıllardır bu alanda çalışan biri olarak açıkça ifade etmeliyim ki, mesele yalnızca bir günü takvimde işaretlemekle çözülecek kadar basit değil. Finansal okuryazarlık, hâlâ geniş kesimlerce sadece "paradan anlamak" ya da "yatırımı bilmek" gibi dar bir çerçevede ele alınıyor. Oysa bu kavram, bilgidен çok daha fazlasını içeriyor. Finansal okuryazarlık; bilgi, tutum ve davranış üçlüsünden oluşan bütüncül bir beceridir. Yani kişi yalnızca enflasyonu, faiz oranlarını ya da yatırım araçlarını bilmekle yetinmemeli; aynı zamanda bu bilgileri içselleştirip, günlük hayatında doğru kararlarla uygulayabilmeli.

İnsanlar finansal kararlarını çoğu zaman rasyonel düşünerek değil, duygusal ve psikolojik

etkiler altında alırlar. Bu nedenle finansal okuryazarlık çalışmalarının yalnızca seminerler, broşürler ya da eğitim videolarıyla sınırlı kalmaması gerekir. Gerçek dönüşüm, bu bilgilerin olumlu davranışlara dönüşmesini sağlayacak sistemlerin kurulmasıyla mümkün olur. Örneğin maaşlardan her ay bireysel emeklilik sistemine otomatik yatırım, hedef tarihli fonlar ya da dijital danışmanlık hizmetleri, bireylerin finansal kararlarını destekleyen davranışsal müdahalelerdir.

Finansal okuryazarlığın bu denli gündemde olması sevindirici olsa da, bunu bir fırsata çevirebilmek için artık konuşmaktan çok uygulamaya geçmemiz gerekiyor. Eğitim sistemimizde bu konuya hâlâ gereken yer verilmiyor. Oysa çocuklara küçük yaşlardan itibaren tasarruf, bütçe ve yatırım gibi temel kavramları öğretmek, hayat boyu sürecek sağlıklı finans alışkanlıklarının temelini oluşturur. Tıpkı sağlıklı beslenme ya da spor alışkanlığı gibi...

Ayrıca toplumun farklı kesimlerine yönelik özelleştirilmiş programlar da büyük önem taşıyor. Kadınlar, gençler, emekliler, kamu çalışanları ya da kırsal bölgelerde ya-

şayan bireyler için ayrı içerikler, farklı stratejiler geliştirmek şart. Aksi halde, çok sınırlı bir kesime hitap eden, raflarda tozlanan eğitim setlerinden öteye gidemeyiz.

Özetle söylemek gerekirse, finansal okuryazarlık bu ülkenin hem bireysel refahı hem de ekonomik istikrarı için artık bir lüks değil, zorunluluktur. Ve bu zorunluluk, ancak uzun vadeli, sistemli ve kararlılıkla yürütülen bir seferberlikle karşılanabilir.

Biraz yeni kitabınız Dijital Çağda Yatırımdan bahseder misiniz?

Dijital Çağda Yatırım, son yıllarda hem yatırım dünyasında hem de bireysel yatırımcı davranışlarında yaşanan büyük dönüşümü anlamak ve anlatmak amacıyla kaleme aldığım bir kitap. Amacım, bu yeni dö-

Dijital Çağda Yatırım, yatırımcılara yalnızca “neye yatırım yapmalı?” sorusunun cevabını vermiyor. Asıl olarak, “nasıl bir yatırımcı olmalı?” sorusuna yanıt arıyor.

nemi yalnızca teknik terimlerle ya da soyut kavramlarla değil; sade, anlaşılır ve hayatın içinden örneklerle anlatmak, özellikle genç yatırımcılara ışık tutmak oldu. Geleneksel yatırım anlayışıyla büyümüş bir neslin içinden gelen biri olarak, dijitalleşmenin sunduğu imkânların ne kadar devrimsel olduğunu net bir şekilde görüyorum. Ama aynı zamanda bu devrimin beraberinde getirdiği risklerin de farkındayım. Kitapta bu iki boyutu birlikte ele alıyorum: Bir yanda robo-danışmanlık, açık bankacılık hizmetleri, borsa yatırım fonları, finansal teknoloji uygulamaları gibi teknolojinin bireysel yatırımcıya sunduğu olanaklar; diğer yanda ise sosyal medya manipülasyonları, kısa vadeli spekülasyon hevesi ve bilgi kirliliği gibi risk unsurları.

Kitabın belki de en temel mesajı şu: Teknoloji, yatırımcıyı daha güçlü kılabilir; ama yalnızca onu bilinçli ve donanımlı bir yatırımcı hâline getirebilirsek...

Aksi halde, dijitalleşme spekülatif davranışları teşvik eden bir tuzağa da dönüşebilir.

Kitapta ayrıca Türk yatırımcısının profiline dair gözlemlerime de geniş yer verdim. Gayrimenkule olan aşırı ilgi, altın tutkusu, dövize yönelme, kısa vadeli düşünme ve yastık altı birikim gibi davranışların tarihsel ve sosyolojik nedenlerini anlamadan, kalıcı bir yatırım kültürü inşa edemeyiz. Bu alışkanlıkların arka planını görmek, bireysel yatırımcıyı yargılamaktan çok anlamaya çalışmak gerekiyor. Ancak bu anlayışla, yatırımcıyı

daha sağlıklı tercihlere yönlendirebiliriz.

Dijital Çağda Yatırım, yatırımcılara yalnızca “neye yatırım yapmalı?” sorusunun cevabını vermiyor. Asıl olarak, “nasıl bir yatırımcı olmalı?” sorusuna yanıt arıyor. Çünkü yatırımda başarıyı belirleyen şey çoğu zaman bilgi değil, tutumdur; sabırdır, disiplindir, duygularla baş edebilme becerisidir.

Ben bu kitabı bir rehber olarak tasarladım. Hızla değişen bir finansal dünyada yolunu arayanlara, teknolojiyi kullanırken kendini kaybetmemeye çalışanlara, bilinçli bir yatırımcı olmak isteyen herkese hitap eden bir rehber. Umarım okuyan herkesin hayatına küçük ama kalıcı bir katkı sunabilir.

Sermaye piyasaları politikalarına
katkıda bulunmak için kurulduk

www.sepam.org.tr